

Smart decisions. Lasting value.

Accountantsverslag

Gemeente Buren

Eindhoven

1 juli 2022

Aanbiedingsbrief

Aan de gemeenteraad van
Gemeente Buren
t.a.v. de Griffie
De Wetering 1
4021 VZ MAURIK

Eindhoven, 1 juli 2022

Betreft: **Accountantsverslag boekjaar 2021**

Geachte leden van de gemeenteraad,

Hierbij bieden wij u het accountantsverslag aan naar aanleiding van onze controle van de jaarrekening 2021 van Gemeente Buren.

Onze opdracht is het controleren van de jaarrekening op de aspecten getrouwheid en rechtmatigheid. In het kader van onze opdracht hebben wij in september 2021 een interim controle uitgevoerd. De bevindingen hieruit zijn reeds in een separate management letter gerapporteerd.

Daarna zijn wij eind april 2022 gestart met de jaareindecontrole die is gericht op het vormen van een oordeel over getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening in overeenstemming met de Nederlandse regels voor financiële verslaggeving en het vastgestelde normenkader.

Dit accountantsverslag bevat de belangrijkste bevindingen naar aanleiding van de jaareindecontrole. Waar mogelijk doen wij aanbevelingen gericht op verdere verbetering. Deze aspecten doen geen afbreuk aan ons oordeel omtrent de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening 2021.

Wij hebben dit verslag in concept besproken met de wethouder financiën, concerncontroller, gemeentesecretaris en teamleider financiën. Tevens is dit verslag toegelicht aan de leden van de auditcommissie op **15 juni 2022**.

Wij vertrouwen erop u middels onze rapportage voldoende geïnformeerd te hebben. Tot het geven van een nadere toelichting zijn wij uiteraard gaarne bereid. Wij danken de medewerkers van de Gemeente Buren voor de plezierige en constructieve samenwerking.

Tot het geven van een nadere toelichting zijn wij uiteraard gaarne bereid.

Met vriendelijke groet, namens ons hele team,

mr. drs. H.W. Jansen RV RA
Extern accountant

drs. P. Peters RA
Manager

Inhoudsopgave

1. Management samenvatting	4
----------------------------	---

2. Ons oordeel	7
----------------	---

3. Bevindingen jaarrekening 2021

1. Begrotingsrechtmatigheid	11
2. Sociaal Domein: beheersing budget	12
3. Sociaal Domein: levering zorg	13
4. TOZO	14
5. Aanbestedingsrechtmatigheid	15
6. Grondexploitatie: algemeen	16
7. Grondexploitatie: afgesloten projecten	17
8. Verbonden partijen en weerstandsvermogen	18
9. Voorzieningen groot onderhoud	20
10. Waardering gemeentehuis	21

4. Overige aspecten	22
---------------------	----

5. Bijlages

1. Tabel fouten en onzekerheden SiSa	24
--------------------------------------	----

<i>Totaal aantal pagina's</i>	<i>26</i>
-------------------------------	-----------

1. Management samenvatting

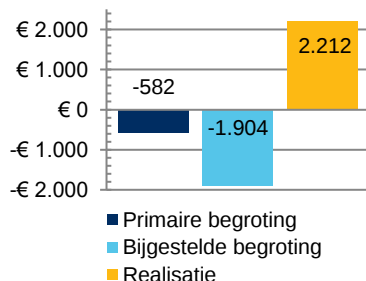
Ons oordeel: goedkeurende verklaring

Onderwerp	Goedkeurend	Afkeurend	Anders	Toelichting
Getrouw beeld		-	-	De jaarrekening 2021 geeft een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van zowel de baten en lasten over 2021 als van de activa en passiva per 31 december 2021 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
Rechtmatigheid		-	-	De verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in de jaarrekening 2021 zijn tevens in alle van materieel zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen en zijn in overeenstemming met de wet- en regelgeving zoals opgenomen in het door de raad vastgestelde normenkader.
Onderwerp	Geen bevindingen	Wel bevindingen	Anders	Toelichting
WNT verantwoording		-	-	Wij hebben vastgesteld dat de WNT-verantwoording zoals opgenomen in de jaarrekening voldoet aan de daaraan te stellen eisen .
SISA bijlage		-	-	Wij hebben de SiSa-bijlage zoals opgenomen in de jaarrekening gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2021. Op grond hiervan melden wij dat geen fouten en/of onzekerheden zijn geconstateerd boven de voor de SiSa geldende rapporteringstoleranties.

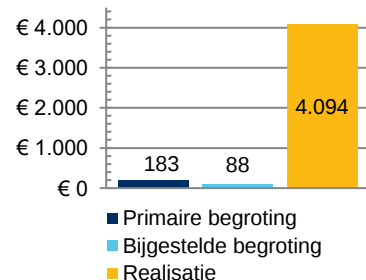
1. Management samenvatting

Financiële analyse 2021

Resultaat vóór mutatie reserves in k€

Resultaat na mutatie reserves in k€

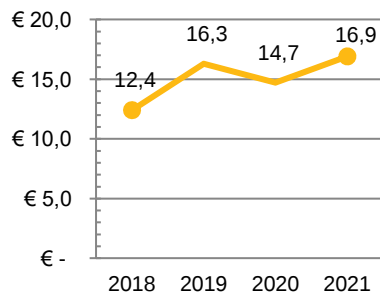
- Het gerealiseerde **resultaat vóór mutatie reserves** bedraagt circa € 2,2 mln positief. Het eigen vermogen van de gemeente neemt per saldo toe met dit bedrag.
- Het **gerealiseerde resultaat voor mutatie reserves** valt met € 2,8 mln positiever uit dan de primaire begroting en bijna € 4,1 mln positiever dan de bijgestelde begroting. Dit financiële voordeel is op alle programma's gerealiseerd, maar met name op de programma's 'Wonen, werk en recreatie' en 'Bedrijfsvoering' voor beiden een voordeel van ca € 1,3 mln.
- Het **gerealiseerde resultaat na mutatie reserves** bedraagt ca € 4,1 mln positief en is daarmee ca. € 4,0 mln hoger dan de bijgestelde begroting. Dit hogere resultaat ad € 4,0 mln wordt met name veroorzaakt door de volgende posten:
 - Hogere omgevingsvergunningen € 639.000 (programma fysieke leefomgeving)
 - Voordeel zorglasten Jeugdhulp € 500.000 (programma Sociaal Domein)
 - Minder inhuur personeel € 369.000 (programma bedrijfsvoering)
 - Overheveling voordelig € 857.000 (diverse programma's)
 - Algemene uitkering € 400.000 (programma bedrijfsvoering)
 - Meer OZB € 220.000 (programma bedrijfsvoering)
 - Minder onderhoud en exploitatielasten € 350.000 (diverse programma's)
 - Hogere lasten WMO € 270.000 (sociaal domein)
 - Vrijval voorziening Teisterbant € 115.000 (programma ruimte)
 - Per saldo diverse overige voordelen € 820.000 (diverse programma's)

Voor een uitgebreide toelichting op het resultaat en de verschillen verwijzen wij naar het jaarverslag. Het positieve resultaat wordt voornamelijk veroorzaakt door incidentele voordelen, maar hangt ook deels samen met doorschuiven van taken. Wij adviseren de gemeente te monitoren welk deel van de doorgeschoven taken wel of niet alsnog gerealiseerd gaan worden en dat te verwerken in tussentijdse rapportages dan wel begrotingswijzigingen.

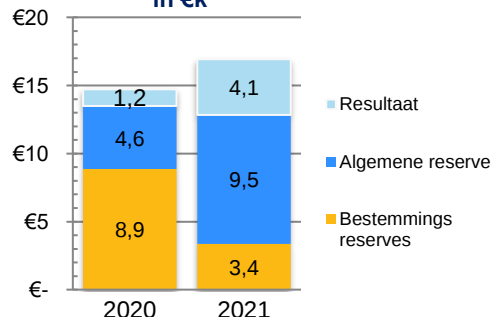
1. Management samenvatting

Financiële analyse 2021

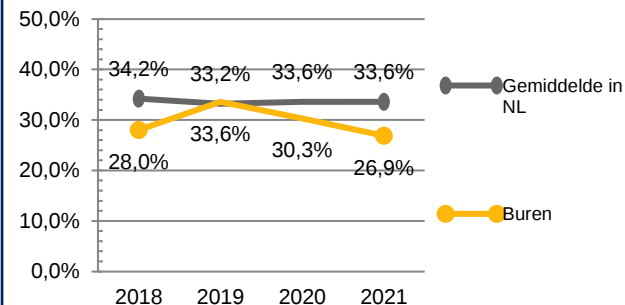
Eigen vermogen in € mln

Opbouw eigen vermogen incl resultaat in €k

Solvabiliteit in % van balanstotaal

- Het **eigen vermogen** van de gemeente Buren neemt toe met € 4,1 mln als gevolg van het positieve resultaat voor bestemming en bedraagt € 16,9 mln eind 2021. Het eigen vermogen bestaat voor € 3,4 mln uit bestemmingsreserves en voor € 9,5 mln uit algemene reserves (voor resultaatbestemming 2021). De daling van de bestemmingsreserves wordt in belangrijke mate veroorzaakt door de vrijval van de bestemmingsreserve Risico grondexploitatie met € 4,2 mln. Het bestaande risico m.b.t. de grex Bedrijventerrein Doejenburg is voldoende afgedekt middels de voorziening (zie paragraaf 3.5).
- De **solvabiliteit** bedraagt 26,9% en neemt af ten opzichte van 2020 (30,3%, daling van 3,4% punt) als gevolg van het aangaan van een renteloze lening van € 15 mln. De solvabiliteit van de gemeente ligt daarmee eind 2021 onder het landelijke gemiddelde. Deze daling is naar onze mening niet verontrustend. De analyse op het weerstandsvermogen is een betere indicator voor de financiële gezondheid van de gemeente.
- Het beschikbare **weerstandsvermogen** van de gemeente is toegenomen tot een ratio van 2,17 (2020: 1,06). Op basis van de analyse die is opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen is deze meer dan voldoende om de geïdentificeerde risico's af te dekken. M.b.t. de bepaling van het weerstandsvermogen wordt verwezen naar paragraaf 3.7.

2. Ons oordeel

Onderwerp	Toelichting																
Gehanteerde controle- en rapporteringstolerantie	Wij hebben de jaarrekeningcontrole 2021 uitgevoerd met inachtneming van de volgende toleranties, zoals opgenomen in het controleprotocol, vastgesteld d.d. 30 maart 2021. Indien de geconstateerde fouten en onzekerheden het bedrag van de goedkeuringstolerantie niet overschrijden kan in beginsel een goedkeurende controleverklaring worden afgegeven. <table><tr><th></th><th>Grondslag</th><th>Omvang</th><th>Tolerantie</th></tr><tr><td>Fouten</td><td>1% van de begrote lasten inclusief dotatie reserves</td><td>€ 65.755.000</td><td>€ 657.500</td></tr><tr><td>Onzekerheden</td><td>3% van de begrote lasten inclusief dotatie reserves</td><td>€ 65.755.000</td><td>€ 1.972.500</td></tr><tr><td>Rapporteringstolerantie</td><td></td><td>€ 65.755.000</td><td>€ 90.000</td></tr></table>		Grondslag	Omvang	Tolerantie	Fouten	1% van de begrote lasten inclusief dotatie reserves	€ 65.755.000	€ 657.500	Onzekerheden	3% van de begrote lasten inclusief dotatie reserves	€ 65.755.000	€ 1.972.500	Rapporteringstolerantie		€ 65.755.000	€ 90.000
	Grondslag	Omvang	Tolerantie														
Fouten	1% van de begrote lasten inclusief dotatie reserves	€ 65.755.000	€ 657.500														
Onzekerheden	3% van de begrote lasten inclusief dotatie reserves	€ 65.755.000	€ 1.972.500														
Rapporteringstolerantie		€ 65.755.000	€ 90.000														

2. Ons oordeel

Onderwerp	Toelichting
Controleverschillen	In de jaarrekening 2021 zijn fouten met betrekking tot de getrouwheid geconstateerd voor een bedrag van in totaal € 303.000. We hebben geconstateerd dat de gemeente n.a.v. de nieuwe CAO 2021-2022 de eenmalige uitkering van € 1.200 per fte niet heeft gereserveerd in 2021, in totaal € 205.000. Doordat de CAO begin november 2021 is overeengekomen, dient de reservering in boekjaar 2021 verantwoord te worden. Daarnaast is uit de afstemming met productieverantwoordingen in juni 2022 gebleken dat € 115.000 te weinig zorglasten waren opgenomen in de jaarrekening (zie ook hoofdstuk 3.2). Tot slot is vanuit de dossiercontrole door de Verbijzonderde Interne Controle (VIC) een steekproef uitgevoerd op de lasten Jeugdzorg en WMO. Hierbij zijn enkele fouten en onzekerheden geconstateerd ten aanzien van de getrouwheid en rechtmatigheid. Deze bevindingen hebben na extrapolatie in een fout van € 17.000 geresulteerd en in een onzekerheid van € 48.000. De fouten in de jaarrekening 2021 met betrekking tot de rechtmatigheid bedragen € 342.000 en zien toe op lasten en aangegane verplichtingen in 2021 welke niet in overeenstemming met de Europese aanbestedingsregels tot stand zijn gekomen. Zie voor een verdere toelichting hoofdstuk 3.4. Daarnaast zijn in de jaarrekening 2021 onzekerheden met betrekking tot de rechtmatigheid geconstateerd voor een bedrag van € 727.000 die toezien op het sociaal domein. Voor een inhoudelijke toelichting op deze onzekerheden verwijzen wij naar hoofdstuk 3.3 van dit verslag. Aangezien de gemelde bedragen onder de materialiteitsgrens blijven, heeft dit geen invloed op de strekking van de verklaring.
Financiering	Gemeente Buren is medio 2021 een 10 jarige lening bij de BNG aangegaan van € 15 miljoen tegen een rente van 0%. Cf. het treasurystatuut mag de gemeente alleen leningen aangaan, indien dit noodzakelijk is binnen de taakuitoefening van de gemeente. Het uitlenen van geld is alleen binnen de maatschappelijke doelstelling toegestaan. Wij hebben vastgesteld dat op moment van aangaan de gemeente conform het treasurystatuut heeft gehandeld. Echter blijkt uit de jaarrekening dat ultimo 2021 ca € 18 mln via schatkistbankieren bij het ministerie van Financiën is gestald. Het kan zijn dat door veranderende omstandigheden de noodzaak van de lening is gewijzigd. Wij adviseren daarom het doel van de lening in 2022 opnieuw te evalueren.

2. Ons oordeel

Onderwerp	Toelichting																																																	
Controleverschillen	Aangezien de gemelde bedragen onder de materialiteitsgrens blijven heeft dit geen invloed op de strekking van de verklaring. Hieronder opgenomen het overzicht van ‘niet gecorrigeerde afwijkingen’ boven de rapportagetolerantie van € 90.000.																																																	
	<table><tr><th>Omschrijving</th><th>Getrouwheid / Rechtmatigheid</th><th>Omvang fout getrouwheid</th><th>Omvang fout rechtmatigheid</th><th>Richting</th><th>Omvang onzekerheid</th><th>Verwij zing</th></tr><tr><td>Lasten en verplichtingen niet in conform EU aanbestedingswetgeving</td><td>Rechtmatigheid</td><td></td><td>€ 342.000</td><td>-</td><td>-</td><td>H. 3.4</td></tr><tr><td>Dossiercontrole jeugdzorg / WMO</td><td>Rechtmatigheid en getrouwheid</td><td>€ 17.000</td><td>€ 17.000</td><td>Te hoog</td><td>€ 48.000</td><td></td></tr><tr><td>Te weinig verantwoorde lasten jeugd / WMO (n.a.v. productieverantwoordingen)</td><td>Getrouwheid</td><td>€ 115.000</td><td></td><td>Te laag</td><td></td><td></td></tr><tr><td>Vaststellen levering zorg</td><td>Rechtmatigheid en getrouwheid</td><td></td><td>-</td><td>-</td><td>€ 727.000</td><td>H. 3.3</td></tr><tr><td>Reservering CAO (eenmalig)</td><td>Getrouwheid</td><td>€ 205.000</td><td></td><td>Te laag</td><td></td><td></td></tr><tr><td>Totaal</td><td></td><td>€ 303.000</td><td>€ 359.000</td><td>-</td><td>€ 775.000</td><td>-</td></tr></table>	Omschrijving	Getrouwheid / Rechtmatigheid	Omvang fout getrouwheid	Omvang fout rechtmatigheid	Richting	Omvang onzekerheid	Verwij zing	Lasten en verplichtingen niet in conform EU aanbestedingswetgeving	Rechtmatigheid		€ 342.000	-	-	H. 3.4	Dossiercontrole jeugdzorg / WMO	Rechtmatigheid en getrouwheid	€ 17.000	€ 17.000	Te hoog	€ 48.000		Te weinig verantwoorde lasten jeugd / WMO (n.a.v. productieverantwoordingen)	Getrouwheid	€ 115.000		Te laag			Vaststellen levering zorg	Rechtmatigheid en getrouwheid		-	-	€ 727.000	H. 3.3	Reservering CAO (eenmalig)	Getrouwheid	€ 205.000		Te laag			Totaal		€ 303.000	€ 359.000	-	€ 775.000	-
	Omschrijving	Getrouwheid / Rechtmatigheid	Omvang fout getrouwheid	Omvang fout rechtmatigheid	Richting	Omvang onzekerheid	Verwij zing																																											
	Lasten en verplichtingen niet in conform EU aanbestedingswetgeving	Rechtmatigheid		€ 342.000	-	-	H. 3.4																																											
	Dossiercontrole jeugdzorg / WMO	Rechtmatigheid en getrouwheid	€ 17.000	€ 17.000	Te hoog	€ 48.000																																												
	Te weinig verantwoorde lasten jeugd / WMO (n.a.v. productieverantwoordingen)	Getrouwheid	€ 115.000		Te laag																																													
	Vaststellen levering zorg	Rechtmatigheid en getrouwheid		-	-	€ 727.000	H. 3.3																																											
	Reservering CAO (eenmalig)	Getrouwheid	€ 205.000		Te laag																																													
Totaal		€ 303.000	€ 359.000	-	€ 775.000	-																																												
SiSa-bijlage	De SiSa-bijlage en bijbehorende stukken dienen door uw organisatie voor 15 juli a.s. elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. De verplichten tabellen voor fouten en onzekerheden die aangeleverd moeten worden bij het CBS zijn opgenomen achter in het verslag.																																																	

2. Ons oordeel

Onderwerp	Toelichting
Jaarverslag verenigbaar	Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag overeenkomstig het BBV is opgesteld en, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening . De programmaverantwoording hebben wij marginaal getoetst, wat zoveel betekent als het signaleren van mogelijke tegenstrijdigheden. De accountantscontrole omvat derhalve geen oordeel over de inhoudelijke juistheid en/of volledigheid van de informatieverstrekking opgenomen in de programmaverantwoording.
Schattingen	De opstelling van de jaarrekening vereist dat het college oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van de baten en lasten. De belangrijkste schattingen zijn bij gemeente Buren aanwezig in de grondexploitatie en de voorzieningen. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen zijn in het kader van onze controleopdracht op aanvaardbaarheid beoordeeld. Hierbij hebben wij geen belangrijke tekortkomingen geconstateerd. In uw jaarrekening zijn de volgende belangrijke schattingen verwerkt: • De waardering van de grondexploitatie en overige grondposities (zie bevinding 3.5); • De waardering van de voorzieningen groot onderhoud (zie bevinding 3.8); • De waardering van de voorziening APPA; • De inbaarheid van debiteuren en de getroffen voorziening voor dubieuze debiteurenposities.
Interne beheersing	Op basis van onze werkzaamheden hebben wij de volgende opmerkingen ten aanzien van de interne beheersing: • Wij hebben bij de interim geconstateerd dat bij de applicatiebeheerder van het financieel pakket geen functiescheiding bestaat met o.a. het betalingsverkeer. O.b.v. een uitgevoerde bankenanalyse zijn geen materiele risico's aan het licht gekomen. • Bij de interim hebben wij geconstateerd dat via het financieel pakket niet kan worden aangetoond bij welke inkoopfacturen het 4-ogen principe is toegepast. Op dit risico is door de VIC extra werkzaamheden verricht ten aanzien van de prestatielevering en beoordeling van de inkoopfacturen door de pavver. Wij hebben deze werkzaamheden beoordeeld en concluderen dat hieruit geen materiele bevindingen uit zijn gekomen.

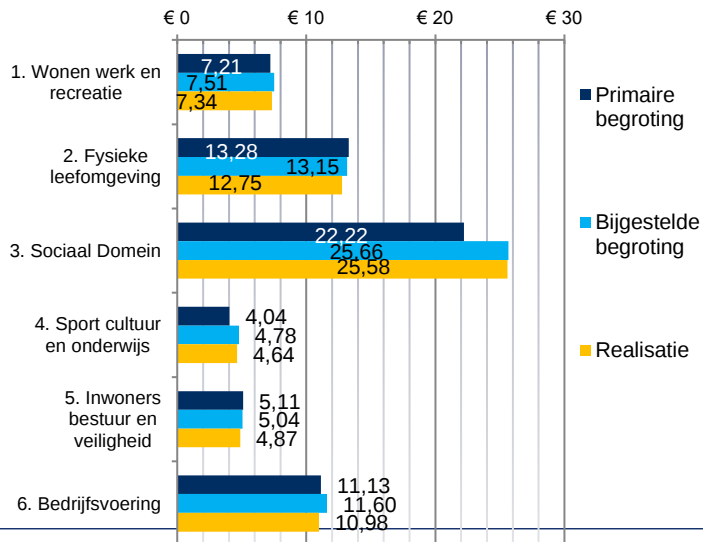
3.1 Begrotingsrechtmatigheid

Begrotingsrechtmatigheid

Algemeen

Bevinding

Lasten per programma € mln

In het kader van de controle hebben wij onderzoek verricht op overschrijdingen van lasten ten opzichte van de geraamde begroting.

Hiernaast een overzicht van de begrote (primair en bijgesteld) en gerealiseerde lasten per programma. Er zijn geen begrotingsoverschrijdingen gerealiseerd ten opzichte van de bijgestelde begroting in 2021.

Ten aanzien van de begrotingsrechtmatigheid op investeringskredieten hebben wij geen materiele overschrijdingen geconstateerd. Hiervoor verwijzen wij naar de analyse in de jaarrekening op pagina 180.

3.2 Sociaal domein – beheersing budget

Sociaal domein – beheersing budget

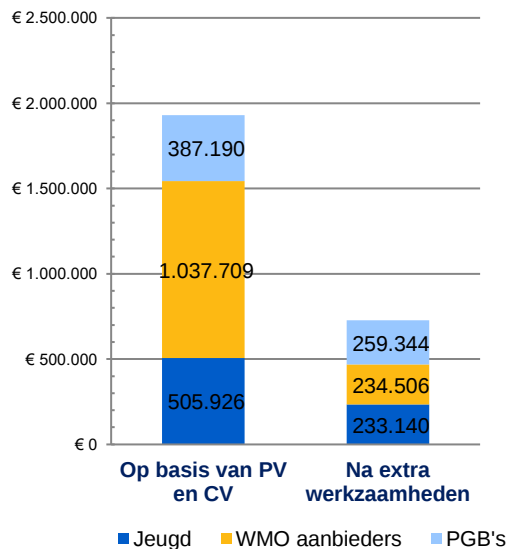
3.3 Sociaal domein – levering zorg

Sociaal domein – levering zorg

Sociaal domein

Bevinding

Onzekerheid zorglevering in €

Om te kunnen concluderen dat de zorglasten die zijn verantwoord ook rechtmatig en getrouw zijn moet worden vastgesteld dat de gefactureerde zorg ook daadwerkelijk is geleverd. Hiertoe steunt de gemeente in belangrijke mate op de productieverantwoordingen en accountantsverklaringen die van de zorgaanbieders worden ontvangen. Daarnaast zijn door de gemeente Buren gerichte cliëntonderzoeken verricht om zelfstandig de zorglevering vast te stellen.

Op basis van aanbieders zonder (goedkeurende) controleverklaring bedraagt de onzekerheid over de geleverde zorg op totaal niveau € 1.931.000. Door het uitvoeren van aanvullende werkzaamheden door gemeente Buren is deze onzekerheid op totaalniveau teruggebracht naar € 727.000. Op basis hiervan is dit bedrag aangemerkt als onzekerheid in de controle voor rechtmatigheid en getrouwheid (zie H2 Oordeel).

Wij constateren dat het onderzoek naar de prestaties wederom laat is uitgevoerd en pas net voor het einde van de controle gereed was.

Wij adviseren daarom de prestatievaststelling in de nabije toekomst op te nemen in het reguliere proces, zodat in het vervolg geen losse acties meer benodigd zijn voor dit specifieke onderwerp.

3.4 TOZO

TOZO	
	Bevinding
Financiële Impact	De TOZO-uitkering (tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers) is een tijdelijke bijstand voor zelfstandigen die geraakt zijn door de coronacrisis. De regeling voorziet enerzijds in een aanvullende uitkering voor levensonderhoud en anderzijds in een lening voor bedrijfskapitaal om liquiditeitsproblemen op te kunnen vangen. In 2021 is door uw gemeente voor een bedrag van circa € 513.000 aan uitkeringen voor levensonderhoud verstrekt en is voor € 15.000 aan bedrijfskapitalen verstrekt. Deze uitkeringen worden in basis volledig door het Rijk gecompenseerd, waardoor de uitkeringen per saldo budgetneutraal zijn verwerkt in uw jaarrekening. Onder de overige schulden is een terugbetalingsverplichting opgenomen aan het ministerie van SZW van ruim € 1,55 mln, omdat de ontvangen voorschotten hoger zijn geweest dan de verantwoorde uitkeringslasten.
Interne controle / M&O beleid	Gedurende 2021 is lange tijd onzekerheid geweest over de voorwaarden voor het recht op TOZO en de mogelijkheden voor de gemeente om hierop te toetsen. Uw gemeente heeft een aanzienlijke inspanning geleverd om de TOZO-aanvragen op een rechtmatig wijze toe te kennen en de juistheid van de besteding (al dan niet achteraf) vast te stellen. Het team werk en inkomen heeft hierop een specifiek gemaakt intern controleprogramma samengesteld en interne controles uitgevoerd. Een belangrijk onderdeel hiervan betreft een op TOZO toegespitste Misbruik en Oneigenlijk gebruik (M&O) analyse. Deze controles hebben geleid tot het instellen van een beperkte terugvordering per 31 december 2021 op verstrekte TOZO uitkeringen van ca € 26.000.
Rechtmatigheid	Wij hebben kennis genomen van de interne controle werkzaamheden en tevens onze eigen controlewerkzaamheden verricht. Op basis hiervan constateren wij dat de verantwoording van de TOZO lasten in uw jaarrekening en in de SiSa bijlage vrij is van materiële fouten en onzekerheden.
Uitvoerings- Kosten	Voor de uitvoering van TOZO ontvangt de gemeente van het ministerie een vast bedrag per toegekende aanvraag. Het voorschot voor 2021 is iets hoger geweest dan de verantwoorde werkelijke uitgaven over 2021. Het overschot is opgenomen als resultaat in 2021.

3.5 Aanbestedingsrechtmatigheid

Inkoop en aanbesteding

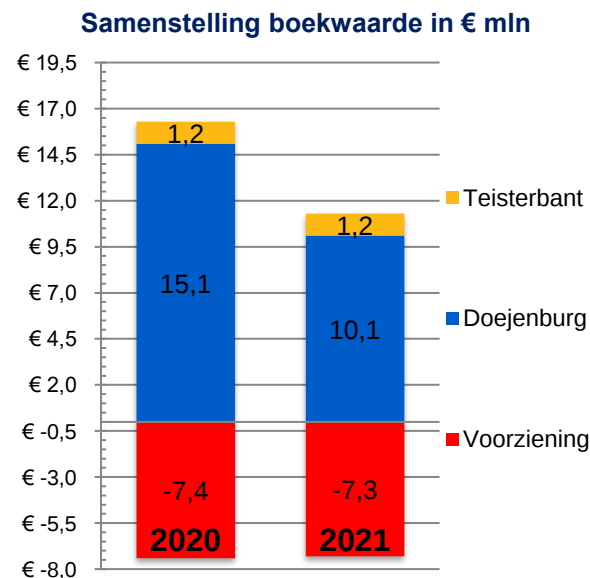
	Bevinding
Inkoop en aanbesteding	In het kader van de rechtmatigheidscontrole zijn onze controlewerkzaamheden op inkopen en aanbestedingen gericht op het voldoen aan de Europese aanbestedingswetgeving. Dit betekent dat wij primair controleren op inkopen boven de Europese drempel (€ 214.000 bij diensten en leveringen en € 5,35 mln bij werken) en dat enkel constatering op het gebied van de Europese aanbestedingswetgeving een effect hebben op ons rechtmatigheidsoordeel. Naar aanleiding van onze controle hebben wij de volgende bevindingen: • De risico's op het niet voldoen aan de aanbestedingswetgeving zitten onder andere bij inhuur van mensen. Op dit gebied hebben wij een rechtmatigheidsfout geconstateerd die voortvloeit uit het regelmatig/ structureel inhuren van personeel bij dezelfde partij waarbij de Europese drempel is overschreden. Ten aanzien van deze diverse inkoopopdrachten is op een onderhands aanbesteed raamcontract te veel inhuur gepleegd. De overschrijding was tijdig gesignaleerd, maar ten behoeve van de continuïteit van de bedrijfsvoering zijn de bestaande contracten voortgezet. Wij hebben de lasten per foutief aanbestede opdracht aangemerkt als rechtmatigheidsfout met een totaalbedrag van € 342.000. Wij adviseren hierop actie te ondernemen om toekomstige fouten te voorkomen. Voor de toekomst adviseren wij alle inhuur, dus ook projectmatige inhuur, in raamovereenkomsten onder te brengen en deze raamovereenkomsten Europees aan te besteden. Gemeente Buren zal medio 2022 besluiten over te gaan naar een DAS constructie of een andere oplossing • Voor de toekomst adviseren wij onderhoudswerkzaamheden (ook ICT) en veel voorkomende bestellingen in raamovereenkomsten onder te brengen en deze raamovereenkomsten Europees aan te besteden. • Tot slot merken wij op dat gemeente Buren veel opdrachten (meervoudig) onderhands aanbesteed. Hierdoor kost de spendanalyse en de aanvullende controles hierop veel tijd. Het aanbesteden in Europees aanbestede (raamcontracten) evenals de eerder genoemde DAS-constructie kunnen veel tijdswinst in de controle opleveren.

3.6 Grondexploitaties – algemeen

Grondexploitaties - algemeen

Grond
exploitatie

Bevinding

De **waarde** van de gronden in exploitatie exclusief voorziening is in 2021 gedaald van € 16,3 mln naar € 11,3 mln. Hiervan heeft € 10,1 mln betrekking op project bedrijventerrein Doejenburg (eind 2020: € 15,1 mln).

De **voorziening** voor verwachte verliezen op grondexploitaties is licht afgenomen van € 7,4 mln naar € 7,3 mln en ziet grotendeels toe op het project bedrijventerrein Doejenburg (€ 7,22 mln). Per saldo bedraagt de **boekwaarde** in de jaarrekening € 4,0 mln (2020: € 8,3 mln). De voorziening op Doejenburg is naar beste schatting toereikend.

De daling van de boekwaarde wordt veroorzaakt door de gerealiseerde verkopen van bedrijventerrein Doejenburg (€ 3,1 mln) verdeeld over verkochte kavels (€ 2,4 mln) en in erfpacht uitgegeven kavels (€ 2,6 mln).

Slechts enkele mutaties hebben te maken met het woningbouwproject Teisterbant. In 2018 heeft de gemeenteraad het voorstel aangenomen dat het verlies op het plan niet meer dan € 181.000 mag bedragen. Begin 2022 is het project verkocht aan een ontwikkelaar voor een klein positief bedrag. Gedurende de looptijd van het project zijn enkel nog apparaatskosten geraamd, waardoor per saldo een klein negatief saldo van € 65.000 resteert als eindwaarde.

Wij hebben de berekeningen gecontroleerd van bovenstaande projecten en kunnen instemmen met de gehanteerde uitgangspunten en uitkomsten.

3.7 Grondexploitaties – reeds afgesloten complexen

Grondexploitaties – reeds afgesloten complexen

	Bevinding
	Zowel bij 'gronden en terreinen' (Materiele Vaste Activa) als bij 'voorraden gereed product' zijn percelen gronden opgenomen die voortkomen uit reeds afgesloten grondexploitaties.
MVA	Bij 'gronden en terreinen' gaat het om 1 perceel uit de afgesloten exploitatie 'BT Buren III' voor in totaal € 378.000. Dit perceel is gewaardeerd tegen een grondprijs van € 94,50 per m2. Op dit perceel is een bedrijvengebouw gepland is in het 1 ^e kwartaal van 2022 is dit perceel verkocht zonder materiele verschillen met de balanswaardering.
Voorraden gereed product	Bij 'voorraden gereed product' gaat het om percelen uit de afgesloten exploitatie Hooghendijck voor ca. € 0,5 mln (2020: € 1,5 mln). Deze gronden zijn bij vaststellingsovereenkomst van 29 december 2015 verkocht aan de exploitant van project Hooghendijck. De transactie wordt in een vastgesteld schema naar rato van de gronduitgifte door de ontwikkelaar betaald. De betalingen lopen conform schema waardoor ultimo 2022 de gehele positie afgewikkeld zal zijn.
Debiteuren	
Voorzieningen	Onder de post 'voorzieningen' zijn diverse bedragen opgenomen m.b.t. reeds afgesloten projecten voor in totaal € 195.000. Deze voorzieningen zijn in tegenstelling tot ultimo 2020 in 2021 wel voldoende onderbouwd. Het betreffen nog te realiseren kosten na de verkoop en oplevering van de laatste kavels in de reeds afgesloten grondexploitaties Scharenburg en Hooghendijck die ergens medio 2023 zullen worden gerealiseerd.

3.8 Verbonden partijen en weerstandsvermogen

Verbonden partijen en weerstandsvermogen

	Bevinding
Afrekeningen niet tijdig in beeld	De deelname in gemeenschappelijke regelingen en regionale samenwerkingsverbanden krijgt op diverse plaatsen in de jaarrekening zijn beslag. Allereerst betaalt gemeente Buren aan de gemeenschappelijke regelingen jaarlijks een bijdrage ten behoeve van de uitvoeringskosten. Deze bijdrage is gebaseerd op de begroting en afhankelijk van de realisatie een jaar later, worden tekorten alsnog in rekening gebracht of baten eventueel teruggestort. Deze afrekeningen leiden uiteindelijk tot een vordering of een schuld in de jaarrekening van de gemeente. Evenals vorig jaar hebben wij geconstateerd dat gemeente Buren de afrekeningen niet tijdig in beeld heeft, waardoor tot het laatste moment in de jaarrekening aanpassingen benodigd zijn. Uiteindelijk zijn alle materiele afrekeningen in de jaarrekening 2021 verwerkt.
Risicoanalyse	Daarnaast kunnen bij een gemeenschappelijke regeling feiten en omstandigheden zich voordoen die mogelijk tot een veel hogere afrekening leiden, maar die (nog) niet bekend zijn. Deze risico's en onzekerheden dient de desbetreffende gemeenschappelijke regeling zelf te benoemen in de eigen weerstandsparagraaf en vervolgens af te zetten tegen de beschikbare weerstandscapaciteit binnen de gemeenschappelijke regeling. Op moment dat een ratio van lager dan 1,0 bestaat, ontstaat direct een risico voor de deelnemende gemeenten. Verder kunnen bij gemeenschappelijke regelingen risico's bestaan die niet hun paragraaf weerstandsvermogen zijn genoemd. Niet alle risicoanalyses bij de gemeenschappelijke regelingen zijn van eenzelfde kwaliteit. In het geval de weerstandscapaciteit van de GR tekort schiet, dient een deelnemende gemeente in de weerstandsparagraaf van de eigen jaarrekening hiermee rekening te houden.
Vertaling naar eigen weerstandsparagraaf	Wij constateren dat gemeente Buren de weerstandsratio's van de GR'en waarin wordt deelgenomen, heeft betrokken in de paragraaf weerstandsvermogen en op basis hiervan een analyse heeft opgesteld. Echter is de relatie tot het gereserveerde bedrag van € 1,2 mln en deze analyse niet gelegd in de jaarrekening. Door eigen onderzoek van de jaarrekeningen van de diverse GR'en achten wij de reservering van € 1,2 mln toereikend.

3.8 Verbonden partijen en weerstandsvermogen (vervolg)

Verbonden partijen en weerstandsvermogen (vervolg)

Bevinding

Wij adviseren ten eerste alle afspraken met de GR'en, inclusief losse 'dienstverleningsovereenkomsten'(DVO's) in kaart te brengen en bij elke tussentijdse rapportage te monitoren op mogelijke wijzigingen in de te verwachte afrekeningen. Daarnaast adviseren wij de gemeente per gemeenschappelijke regeling de diverse risicoanalyses inhoudelijk te beoordelen en actief te participeren in dit proces (bijv. via AB-vergaderingen, beleidsoverleggen en raadsinformatiebijeenkomsten). O.b.v. de bevindingen hieruit adviseren wij de eigen weerstandsanalyse bij elke rapportage actief te beoordelen en daar waar nodig tussentijds te wijzigen.

3.9 Voorzieningen groot onderhoud

Voorziening

Voorziening	Bevinding																																
	In het kader van onze jaarrekeningcontrole besteden wij nadrukkelijk aandacht aan de diverse onderhoudsvoorzieningen. Hierbij richten wij ons met name op de volgende vragen: I. Zijn de jaarlijkse stortingen in de voorzieningen in overeenstemming met de begroting? II. Zijn de onttrekkingen aan de voorziening in lijn met het doel van de voorziening? III. Ligt het eindsaldo van de voorziening in lijn met het plan? De standen van de diverse onderhoudsvoorzieningen ultimo 2021 ten opzichte van het plan zijn als volgt: <table><tr><th>Voorziening</th><th>Plan</th><th>Stand plan 31-12-2021</th><th>JRK 31-12-2021</th><th>verschil</th></tr><tr><td>Gebouwen</td><td>2020</td><td>580.649</td><td>1.502.000</td><td>-921.351</td></tr><tr><td>Wegen</td><td>2020</td><td>3.651.265</td><td>4.386.000</td><td>-734.735</td></tr><tr><td>Civiele kunstwerken</td><td>2020</td><td>121.300</td><td>221.000</td><td>-99.700</td></tr><tr><td>Baggeren watergangen</td><td>2016</td><td>271.000</td><td>301.000</td><td>-30.000</td></tr><tr><td>Achterstand groen</td><td>2020</td><td>382.000</td><td>382.000</td><td>-</td></tr></table> De voorzieningen wegen en gebouwen zijn ultimo 2021 hoger dan de ramingen in de oorspronkelijke plannen. Dit wordt vooral veroorzaakt door achterstanden die zijn opgelopen in de uitvoering van de plannen in de afgelopen jaren. Bij de voorziening wegen is te zien dat de achterstanden vanaf 2021 weer worden ingehaald. Door de projectleider is de inschatting gemaakt dat de inhaalslag in 2022 verder wordt doorgezet. Dit is mede bevestigd door diverse lopende opdrachten/ projecten. Bij gebouwen loopt de voorziening in 2021 wel weer verder op. Hierbij wordt aangegeven dat door o.a. Corona de werkzaamheden binnenshuis niet uitgevoerd zijn. Wij constateren dat het verloop van de voorziening gebouwen aanleiding geeft om het onderhoudsplan te actualiseren. Wij hebben begrepen dat hier nog even mee gewacht wordt i.v.m. de strategische heroriëntatie die vanuit het ZBB traject is besloten. Wij hebben de onderhoudsvoorzieningen gecontroleerd en concluderen dat deze onderbouwd zijn met recente plannen en financieel toereikend zijn.				Voorziening	Plan	Stand plan 31-12-2021	JRK 31-12-2021	verschil	Gebouwen	2020	580.649	1.502.000	-921.351	Wegen	2020	3.651.265	4.386.000	-734.735	Civiele kunstwerken	2020	121.300	221.000	-99.700	Baggeren watergangen	2016	271.000	301.000	-30.000	Achterstand groen	2020	382.000	382.000
Voorziening	Plan	Stand plan 31-12-2021	JRK 31-12-2021	verschil																													
Gebouwen	2020	580.649	1.502.000	-921.351																													
Wegen	2020	3.651.265	4.386.000	-734.735																													
Civiele kunstwerken	2020	121.300	221.000	-99.700																													
Baggeren watergangen	2016	271.000	301.000	-30.000																													
Achterstand groen	2020	382.000	382.000	-																													

3.10 Waardering gemeentehuis

Waardering gemeentehuis

	Bevinding
Economische of maatschappelijke functie	In beginsel is het gemeentehuis aan te merken als vastgoed met een 'maatschappelijke functie'. In het verleden heeft het bestuur van de gemeente de intentie uitgesproken om het gemeentehuis voor een substantieel deel te verhuren. Destijds is ervoor gekozen, conform de BBV, om de functie van het gemeentehuis als 'economisch' te bestempelen. De BBV schrijft dan voor dat in geval naar verwachting een duurzame waardevermindering bestaat, het vastgoed op basis van marktwaarde afgewaardeerd dient te worden naar de getaxeerde marktwaarde. Daarom heeft de gemeente in het verleden diverse taxaties laten uitvoeren waarvan de meest recente met waardepeildatum 31 december 2021 is. Het gemeentehuis is gewaardeerd op een marktwaarde in (deels) verhuurde staat van € 4.375.000 (31-12-2020: € 4.655.000). Het gemeentehuis heeft per 31 december 2021 een boekwaarde van € 3.794.000. Het gemeentehuis heeft daarmee een lagere boekwaarde van € 580.000 (-/-15,3%) dan de taxatiewaarde met waardepeildatum 31 december 2021. Het management acht o.b.v. de taxatie het risico nihil dat het gemeentehuis per 31 december 2021 een lagere marktwaarde heeft dan € 3.794.000. Vanuit voorzichtigheid heeft het management het verschil tussen de taxatiewaarde en de boekwaarde niet teruggenomen, daar op dit moment nog onduidelijk is wat de toekomstige functie (van een deel) van het gemeentehuis gaat worden. Wij hebben de inschatting van het management beoordeeld en achten deze aanvaardbaar waardoor de boekwaarde van het gemeentehuis per 31 december 2021 juist is verantwoord.

4. Overige aspecten in relatie tot onze controle

Onderwerp	Toelichting
Geen sprake van beperkingen in de reikwijdte van onze controle	Er zijn geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle opgetreden. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door de medewerkers van de gemeente de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.
Fraude	De verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude ligt primair bij het bestuur. Onze rol als accountant is om vast te stellen dat de jaarrekening vrij is van materiële afwijkingen door fouten of fraude. Bij fraude is het risico dat een afwijking niet ontdekt wordt groter dan bij fouten, omdat fraude vaak samen gaat met activiteiten om de fraude te verhullen. Onze werkzaamheden ten aanzien van fraude bestaan onder andere uit: • Alertheid op fraudesignalen gedurende de controle; • Evalueren en bespreken van mogelijkheden tot fraude en fraudesignalen met het management; • Uitvoeren van een bankenanalyse. Er zijn gedurende 2021 door ons geen materiële fraudegevallen geconstateerd en er zijn ons eveneens geen vermoedens van fraude bekend. Daarnaast heeft uw college aan ons geen melding gemaakt van geconstateerde fraudegevallen of andere fraudesignalen. Wij hebben geadviseerd om de frauderisicoanalyse te actualiseren en specifieke werkzaamheden op te zetten voor het voorkomen of detecteren van fraude. Door de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) zijn een tweetal notities uitgebracht die daarbij mogelijk behulpzaam kunnen zijn.
Claims en juridische procedures	Er zijn - met uitzondering van hetgeen in hoofdstuk 3 is genoemd - geen belangrijke (dreigende en niet gewaardeerde) claims en/of juridische procedures met een mogelijke materiële impact op de cijfers ultimo 2021.
Gebeurtenissen na balansdatum	Er zijn geen belangrijke gebeurtenissen na balansdatum anders dan hetgeen opgenomen in de niet uit de balans blijkende verplichtingen.

4. Overige aspecten in relatie tot onze controle

Onderwerp	Toelichting
Gebeurtenissen na balansdatum	Op 1 april 2022 is gemeente Buren getroffen door een cyberaanval. Gemeente Buren heeft diverse noodprocedures vrijwel direct opgestart en specialistische bureau's ingeschakeld op het gebied van cybercrime. Het datalek is gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens en er is aangifte bij de politie gedaan. Inmiddels is duidelijk geworden dat het lek is veroorzaakt door een onvoldoende beveiligde verbinding via een leverancier. Tevens is al in een vroeg stadium data aangeboden op het Darkweb. Na drie maanden is duidelijk geworden dat ruim 1.300 identiteitsbewijzen vervangen moeten worden. Echter blijft onzeker welke data precies op het Darkweb nog aangeboden zal worden en wat hiervan de gevolgen zullen zijn. De kosten van dit gebeuren zijn lastig te schatten, daar onzeker blijft hoe lang de nasleep zal duren, afhankelijk van welke data nog aangeboden gaat worden in de toekomst. O.b.v. de inschatting welke kosten nu gemaakt zijn en voor de komende maanden nog gemaakt zullen gaan worden, heeft gemeente Buren via het weerstandsvermogen € 500.000 extra geoormerkt voor specifiek deze gebeurtenis. De laatste berekening van 29 juni 2022 gaat uit van ca € 700.000 aan kosten en een verzekerd bedrag van ca €225.000. Hierbij is nog geen rekening gehouden met kostenverhaal op mogelijke daders dan wel aansprakelijkheid van de leverancier. Wij achten daarom het geoormerkte bedrag alsmede de toelichtingen in de jaarrekening over bovenstaande toereikend.
Geautomatiseerde gegevensverwerking	Wij hebben vanuit onze controle op de jaarrekening geen belangrijke bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. U heeft helaas op 1 april 2022 de gevolgen van een cyberaanval ondervonden en bent daar tot op de dag van vandaag nog mee bezig om gevolgen ervan te ondervinden. Als kantoor hebben wij recent zelf een cyberaanval gehad. Het belang van preventieve maatregelen maar vooral ook van een gedegen voorbereiding in het geval uw organisatie wordt getroffen kan niet genoeg worden benadrukt. In het kader van onze controle hebben wij dit thema besproken met het management. Daarnaast willen wij hierbij vermelden dat het pakket Civision Middelen op (korte) termijn niet meer ondersteund gaat worden en dat gemeente Buren tijdig hiervoor de aanbestedingsprocedure op moet starten.
Onafhankelijkheid	Wij zijn onafhankelijk van uw gemeente en voor zover wij weten heeft zich geen inbreuk voorgedaan op de van toepassing zijnde regels (Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (VIO)) ten aanzien van onafhankelijkheid.

5. Bijlage 1 – Tabel fouten en onzekerheden SiSa

Nummer	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in €	Toelichting fout / onzekerheid
A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen	-	0	n.v.t.
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	-	0	n.v.t.
C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	-	0	n.v.t.
C43	Regeling reductie energiegebruik woningen	-	0	n.v.t.
C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslag enaffaire	-	0	n.v.t.
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	-	0	n.v.t.
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	-	0	n.v.t.
F9	Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie	-	0	n.v.t.
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2021	-	0	n.v.t.
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2021	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 2	-	0	n.v.t.

5. Bijlage 1 – Tabel fouten en onzekerheden SiSa

Nummer	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in €	Toelichting fout / onzekerheid
G4	Tozo 3	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 4	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 5	-	0	n.v.t.
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gedeelde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T	-	0	n.v.t.
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gedeelde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen in jaar T	-	0	n.v.t.
G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel	-	0	n.v.t.
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	-	0	n.v.t.
H8	Regeling Sportakkoord 2020–2022	-	0	n.v.t.
H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	-	0	n.v.t.
L5B	Regiodeals 3e tranche	-	0	n.v.t.
Strekking controleverklaring				
Strekking controleverklaring rechtmatigheid:		Goedkeurend		
Strekking controleverklaring getrouwheid:		Goedkeurend		

Smart decisions. Lasting value.